

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 89/10

Люксембург, 14 септември 2010 г.

Заключение на генералния адвокат по дело C-47/08,
Комисия/Белгия; дело C-50/08 Комисия/Франция; дело C-51/08,
Комисия/Люксембург; дело C-53/08, Комисия/Австрия; дело C-54/08,
Комисия/Германия; дело C-61/08, Комисия/Гърция
и по дело C-52/08, Комисия/Португалия

Според генералния адвокат Cruz Villalón шест държави членки не изпълняват задълженията си по Договора като предоставят достъп до професията на нотариус само на своите граждани

Участието на нотариусите в упражняването на публичната власт не може да обоснове пряка дискриминация, основана на гражданството

В значителен брой държави членки и по-специално в държавите, за които се отнасят настоящите дела, ролята на нотариуса се състои главно в удостоверяване на правни актове. Нотариусът действа по молба на страна и чрез удостоверяването, след като установи правоспособността и дееспособността на страните, както и наличието на всички необходими условия за извършване на удостоверяването, проверява законосъобразността на акта, който заверява. Удостоверяването предполага, че актът ще се ползва с по-голяма доказателствена сила и същевременно ще му бъде придадена изпълнителна сила. Статутът на нотариуса е на държавен служител, който представлява държавата, независимо че дейността му се счита за либерална професия.

Въпросът в основата на настоящите дела е дали нотариалната функция е свързана с упражняването на публичната власт¹. Всъщност, от една страна, Договорът предвижда, че дейностите, които са свързани, макар и епизодично, с упражняването на публична власт, остават извън приложното поле на свободата на установяване. От друга страна, Директива 2005/36² сочи, че установената от нея система за признаване на професионалните квалификации не накърнява прилагането на това изключение по-специално във връзка с нотариусите.

По дело C-47/08, Комисия/Белгия; дело C-50/08, Комисия/Франция; дело C-51/08, Комисия/Люксембург; дело C-53/08, Комисия/Австрия; дело C-54/08, Комисия/Германия; дело C-61/08, Комисия/Гърция

С първата група искове за установяване на неизпълнение на задължения Комисията се обръща към Съда с цел да се установи, че като са предвидили клауза за гражданство, която предоставя достъп до професията на нотариус само на техните граждани, **Белгия, Франция, Люксембург, Австрия, Германия и Гърция** не изпълняват задълженията си по Договора и също така (с изключение на Франция) по Директива 2005/36, тъй като не са я приложили по отношение на професията на нотариус.

¹ Понастоящем по същия въпрос пред Съда е висящо дело срещу Нидерландия за неизпълнение на задължения от държава членка (C-157/09).

² Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 година относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8; стр. 3; с поправка в ОВ L 271, 2007 г., стр. 18 и ОВ L 33, 2009 г., стр. 49), която отменя Директива 89/48/ЕИО на Съвета от 21 декември 1988 година относно обща система за признаване на дипломите за висше образование, издадени след завършването на професионално образование и обучение с минимална продължителност от три години (ОВ L 19, стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 2, стр. 76).

До настоящия момент, при дела относно други професии Съдът е посочвал, че те не участват непосредствено и ефективно в упражняването на публичната власт. Въпреки това и независимо от обстоятелството, че нотариусите участват в упражняването на публичната власт, в днес представеното заключение генералният адвокат Cruz Villalón счита, че е необходимо да се определи доколко такава клауза за гражданство е необходима за постигане на преследваните цели като се има предвид степента на участие на нотариусите в упражняването на публичната власт.

На първо място, генералният адвокат разглежда дали нотариусите участват в упражняването на публичната власт. В това отношение той напомня, че извън приложното поле на свободата на установяване могат да останат само дейностите, които, взети сами по себе си, са непосредствено и специфично свързани с упражняването на публичната власт. Само в случаите, в които дейностите по упражняване на тази власт не могат да бъдат отделени от останалите, е възможно посоченото изключение да ползва цялата професия. Освен това генералният адвокат счита, че определящият критерий, за да се прецени дали дадена дейност е част от упражняването на публичната власт, е естеството на нейната връзка с правния ред на държавата.

По този начин, тъй като удостоверяването придава особен публичен статут на актове, разпореждания и действия, които в противен случай не биха имали по-голяма юридическа сила от тази на частните волеизявления и тъй като е неотделимото ядро на нотариалната функция във всички засегнати държави членки, професията на нотариус по принцип и като цяло е непосредствено и специфично свързана с упражняването на публична власт.

На второ място, генералният адвокат анализира дали посоченото участие в упражняването на публичната власт може да обоснове съществуването на клауза за гражданство във връзка с достъпа до професията на нотариус. В това отношение той напомня, че обстоятелството, че дадена дейност остава извън приложното поле на свободата на установяване, не освобождава държавите членки от задължението им да спазват правото на Съюза. В този контекст, тъй като засяга нотариалната дейност и следователно — група, състояща се от физически лица, посочената мярка би трябвало да се анализира в светлината на правната уредба на гражданството на Съюза, която прогласява свободно движение на лицата, освен ако се прилагат икономическите свободи.

Следователно, доколкото клаузата за гражданство използва критерия за предоставяне на гражданство на Съюза, тоест гражданството на държавата, за да забрани достъпа до тази дейност, **такава дискриминация, основана на гражданство, представлява сериозна намеса в правната сфера на европейския гражданин, която би могла да се приеме за допустима само след строг анализ за пропорционалност.**

В това отношение генералният адвокат отбелязва, че **нито една от гаранциите, предоставени на професията на нотариус, и нито една от нейните особености не обосновава толкова строга и драстична мярка като пряката дискриминация, основана на гражданство.** Що се отнася в частност до клетвата, която полагат нотариусите преди встъпването им в длъжност, генералният адвокат счита, че понятието за лоялност не изисква непременно връзка на гражданство.

В заключение генералният адвокат счита, че **като се има предвид конкретно професията на нотариус Договорът не допуска държавна мярка, която дискриминира въз основа на гражданството желаещите да получат достъп до тази професия, тъй като такава мярка е непропорционална след като не се налага от степента на интензивност на участието на нотариусите в упражняването на публичната власт.** Ето защо той предлага на Съда да обяви, че **шестте държави членки нарушават задълженията си по Договора като предоставят достъп до професията на нотариус само на своите граждани.**

На последно място, **що се отнася до нарушението на Директива 2005/36**, генералният адвокат напомня, че при иск за установяване на неизпълнение на задължения Комисията е

тази, която трябва да докаже, че държавата е нарушила правото на Съюза. Генералният адвокат обаче счита, че **Комисията не е представила достатъчно доводи в подкрепа на приложимостта на директивата към професията на нотариус**, поради което Съдът би трябвало да отхвърли иска в останалата му част.

По дело C-52/08, Комисия/Португалия

С този иск Комисията иска да се установи неизпълнение на задължения от страна на **Португалия**, което — за разлика от посочените по-горе дела — се състои в съществуването на система за достъп до тази професия, противоречаща на изискванията на Директива 2005/36. Всъщност, макар Португалия да не налага изискване за гражданство, достъпът до професията е поставен в зависимост от четири условия, сред които лицето да притежава диплома за висше юридическо образование, призната от португалското законодателство, да е преминало практически стаж и да е издържало приеман конкурс, проведен от Съвета на нотариусите.

На първо място, генералният адвокат Cruz Villalón прилага към случая с Португалия разсъжденията, изложени във връзка с посочените по-горе дела. Той счита също, че и при португалските нотариуси удостоверяването представлява непосредствено и специфично участие в упражняването на публичната власт и тъй като е неделимо ядро на нотариалната функция, трябва да се счита, че професията на нотариус по принцип и като цяло е непосредствено и специфично свързана с упражняването на публичната власт.

На второ място, генералният адвокат отбелязва, че това, че директивата допуска изключване от приложното поле на свободата на установяване на дейности, които са част от упражняването на публичната власт, означава, че в такива случаи се прилага изключението и следователно не се прилагат разпоредбите на директивата. Ето защо, **след като дейността на португалските нотариуси е непосредствено и специфично свързана с упражняването на публичната власт**, генералният адвокат счита, че **Португалия не е била длъжна да приложи Директива 2005/36 по отношение на нотариалната дейност и следователно не е нарушила задълженията си по тази директива**.

В заключение генералният адвокат предлага на Съда да отхвърли иска на Комисията.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на заключението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106